

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

154. Qualiter patronus teneatur præsentare digniorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

ut dignus instituat, id tamen optimè intelligi possit de procuratore per sollicitudinè & mandatum; sollicitando nimirum & mandando patrono, ut dignum præsentet, uti hunc textum explicat Jo. Andr. Item quòd constituitur in c. in cunctis. de elect. loquatur de Electoribus, & quidem Episcopi, adeoque, cum sit pœnalis, extendenda non sit ad patronos. Ac denique quòd patronus tam laicus, quàm Ecclesiasticus præsentatum examinandum & approbandum remittit Ordinario juxta Trid. sess. 7. c. 13. adeoque in culpa non sit, quòd nominari indignum, & consequenter privandus non sit potestate præsentandi alium; si præsentatus repudietur, quia præsumi non debet culpa in tali præsentatione; esto enim quilibet præsentans videatur teneri aptitudinem præsentandi cognoscere, id tamen limitandum hoc modo; nisi alteri à patrono cognitio aptitudinis præsentati remissa sit, ut in præsentati à Trid. ea remittitur Ordinario. Hanc rationem approbat Castrop. cit. d. 2. p. 7. num. 8. & fatetur eam efficacem esse ad probandum, quòd quoties per patronum laicum non steterit, quò minus intra quadrimestre aptitudo præsentati ab Ordinario explorata sit, posse illo repulso præsentare alium, Quin & addit, idem dicendum de patrono ecclesiastico ob dictam rationem, nimirum, quòd si intra semestre præsentatus ab habente instituere fuerit repulsus, possit præsentare alium, & minimè privandus sit pro ista vice potestate præsentandi; eò quòd non sibi, sed instituenti sit commissa exploratio aptitudinis præsentati. Addendumque insuper dicit, quòd, cum in beneficiis curatis non possit patronus ecclesiasticus nominare, nisi ex approbatis ab Ordinario, non possit habere culpam in nominando indigno; cum indignum nominare nequeat; dum omnes judicati digni ab Ordinario. Ac denique num. 9. ait Castrop. solum in hac doctrina excipi posse, si Episcopus esset patronus, & nominaret Clericum suæ diœcesis instituendum ab Episcopo alterius diœcesis; cum enim talis nominatus, utpote subditus Episcopi deberet eidem esse cognitus, ac proinde nominans indignum in culpa foret; & hinc ait censere graves Auctores, in hoc casu non debere talem nominatum ab Episcopo, examinari ab Episcopo instituyente, sed ipsam nominationem esse approbationem, citatque pro hoc Abb. in c. significasti. h. 1. & Azor. p. 2. l. 6. q. 21. num. 17.

2. Porro his addendum primò: quòd necessarium sit, ut Episcopus seu institutor mox significet patrono, præsentatū indignum esse. Et si patronus contendat dignū & idoneū esse, providere non posse Episcopum, donec ea lis decidatur, sed interim cogitur Oeconomum constituere, Laym. ad c. cum vos. de off. jud. Ordinar. num. 2. citans Jo. And. & Imol. in cit. c. cum vos. Secundò: si proponatur indignitas ex aliquo crimine canonico, requirit sententiam condemnatoriam pro tali crimine in specie, ita ut non sufficiat, delictum fuisse perspectum & secutum condemnationem, sed exigatur condemnatio pro ipso delicto. Lott. l. 2. q. 6. n. 29. ubi etiam, quòd pro æstimanda omni alia indignitate perpetuò sit procedendum secundum distinctiones & declarationes, quas in unum collegit Lamb. l. 2. p. 1. q. 10. a. 4. num. 21. Tertid: quòd ubi devolutio ob non præsentatum idoneum fit ad superiorem, ea fiat cum omnibus suis qualitatibus, hoc est, is non possit conferre beneficium, nisi tali, si adit, qualè requisivit fundator. Corrad. l. 4. c. 6. n. 41.

P. Leuon. Fori Benef. Tom. II,

Quæstio 154. Qualiter patronus teneatur præsentare digniorem?

1. Respondeo primò: dum præsentatio facienda est de persona determinati alicujus collegii, civitatis, loci, familiæ &c. sufficit, si patronus præsentet idoneum de tali loco, collegio &c. etiamsi extra sint magis idonei; justæ enim, & servandæ sunt leges statuentes, ut aliqua certa beneficia obveniant solum personis ex tali loco, genere &c. cum id spectet ad bonum commune. Bass. to. 2. v. benef. §. 5. num. 12. Quòd si in tali collegio, familia &c. duo sunt, unus idoneus, & alter magis idoneus, debet præsentare magis idoneum; alioquin non videretur fidelis erga Ecclesiam, nec in officio sibi commissio utiliter agere negotium Ecclesiæ, quæ illud ipsi commisit. Bass. ibid. qui etiam ait idem esse, ubi præsentatio est omnino libera; quamvis dicat non improbabile, patronum laicum non teneri præsentare digniorem, etiam ad beneficia curata, cum Trid. sess. 24. c. 18. mandet, præsentandos à patronis laicis examinandos & approbandos ab Examinatoribus synodalibus; unde, cum non ardet patronos ad præsentandum digniores, neque nos ardet debemus. Item cum Trid. non irriter præsentationem digni factam à patrono laico, & illa valida sit, etiam in conscientia teneatur illam Episcopus confirmare, seu præsentatum instituere, & si nollet, posset cogi à superiore. Bass. ibid. citans Dian. p. 2. tr. 15. resol. 37. Garc. p. 7. c. 16. n. 19.

2. Verum tamen Garc. cit. c. num. 2. ait docere Theologos communiter promoventem, eligentem, præsentantem dignum omisso notabiliter digniore peccare mortaliter, licet provisio, electio, præsentatio talis sit valida, citatque pro hoc D. Th. 22. q. 63. a. 9. & quodlib. 8. a. 6. Sotum. de jure & just. l. 3. q. 6. a. 2. & l. 10. q. 2. a. 3. Valent. To. 3. d. 5. q. 7. p. 2. num. 2. Nau. in man. c. 17. num. 73. Azor. p. 2. l. 6. c. 15. q. 18. & c. 21. q. 5. Paris. de resign. l. 4. q. ult. n. 35. Abb. Decium, Covar. & plurimos alios, contra gl. in c. licet, & c. monasterium, 16. q. 7. Imol. Franc. Roch. quos citat n. 11. sentientes contrarium Rationem dat, quam dicit esse communem Theologorum, quòd violetur hoc modo justitia distributiva, & committatur peccatum acceptionis personarum illi oppositum, quòd ex genere suo est mortale; cum beneficia sint bona communia & præmia meritorum. Addit & aliam ex Soto, Aragon. Salon. Bannez & Rebello de oblig. iust. p. 1. l. 3. q. 4. n. 11. & 11, quòd violetur etiam justitia commutativa; cum beneficia sint instituta in stipendium laborantium, & Elector seu provisor (idem est de præsentatore) beneficiorum non sit Dominus, sed dispensator & administrator institutus in bonum Ecclesiæ, teneatur ex officio & fidelitate debita Ecclesiæ, adeoque ex justitia commutativa consulere Ecclesiæ, providendo ei optimum ministrum.

3. Limitant hanc doctrinam Guttier. can. 99. l. 2. c. 11. num. 12. & 28. addens, quòd si aliud dicatur, prælatos fore omnes in statu damnationis, providentes beneficia simplicia dignis, prætermisissis dignioribus. Nav. Ledesm. Vega & alii, quos citat & sequitur Garc. loc. cit. num. 16. & 17. Sub mortali ad Episcopatus & beneficia curata ex præscripto Tridentini esse eligendos digniores; non verò ad simplicia, nisi aliqua lege vel constitutione particulari, aut juramento aliud cautum sit in beneficiis simplicibus; eò quòd hac, ut Garc. num. 23. & 24. non sint bona communia aut præmia me-

G 3

nito-

ritorum, & non violetur etiam iustitia distributi-
va, nisi Ecclesia expressè præcipiat suis dispensa-
toribus, ut ei dent optimos & magis idoneos mini-
stros, sed satis impleant officium suum & fidelita-
tem, procurando ministros idoneos. Addit quo-
que Garc. num. 18. & 19. procedere id quoque in
patronis Ecclesiasticis, quin & videri probabile
in patronis laicis sufficere, dignum præsentare et-
iam ad curata, citatque pro hoc Lamb. p. 1. l. 2.
q. 10. d. 3. num. 17. Rodriq. in sum. To. 1. c. 106. nu-
8. Ledesin. in sum. p. 2. r. 7. c. 2. conclus. 79. Bannez
&c. dans rationem ex Trid. juxta paulò suprà re-
lata ex Bassaz, argumenta in contrarium solvit à
num. 20. Idem absolutè docet Castrop. cit. d. 2. p.
7. num. 6. Nimirum patronum Ecclesiasticum ad
beneficia simplicia, & laicum nequidem ad cura-
ta teneri eligere digniorè; citat pro hoc Pet. Na-
var. de restit. l. 2. q. 10. d. 3. num. 17. Paulò aliter
prædictam sententiam limitat Less. l. 2. c. 34. du. 14.
apud Garc. num. 15. dum docet esse mortale elige-
re, postulare, præsentare (idem est de collatione
libera) dignum omisso digniore ad beneficia ha-
bentia curam animarum, vel aliam functionem
magni momenti; in aliis verò, ut Canonicatibus,
capellaniis semel vel bis prætermittere digniorè,
non esse mortale; cum id non censetur nota-
bile in commodum, aut notabilis injuria in Eccle-
siam (paucorum enim mediocritas aliorum vir-
tute facile compensatur) nec sit propriè injuria
dignioris: Secus verò esse, seu esse peccatum mor-
tale contra fidelitatem Ecclesiæ debitam, si quis
passim id faciat, etiam in his beneficiis, & rarò
euret, ut digniores præferantur. Porò qualiter e-
ligens dignum prætermisso digniore teneatur illi
vel Ecclesiæ ad restitutionem, vide Garc. à num. 26.
& dicta à nobis alibi.

*Questio 155. An, & qualiter, etiam dum
unus patronorum præsentat indignum, de-
volvatur collatio ad superiorem?*

Respondeo: dum plures sunt patroni, penes
quorum singulos in solidum est jus patrona-
tùs, exercitiumque solum divisum est inter plures,
& per unum eorum præsentatus est indignus, aliis
non nocet hujusmodi præsentatio, & minimè de-
volvitur collatio ad Superiorem. Proceditque et-
iam si plures patronorum præsentassent indignum;
non enim possunt ii, qui nondum præsentarunt, aut
præsentarunt dignum, puniri ex delicto alterius,
aut aliorum; cumque jus patronatùs singulis in so-
lidum in sit, nec inter se faciant partes aliter, quam
per concursum seu exercitium præsentandi, totum
hoc jus etiam in uno, nimirum non præsentante in-
dignum solidatur per jus non decrescendi. Lott. l.
2. q. 6. num. 30. & 32. citans Lamb. cit. q. 10. d. 5. nu.
10. & l. 2. p. 2. q. 4. d. 5. n. 4.

2. Quin etiam idem est, si ve non sit devolutio,
etiam si præsentans indignum habuisset mandatum
(indeterminatum tamen) ad præsentandum ab al-
lio compatrono; cum, ut gl. & Imol. in c. dilecto.
de præb. Mandatum non debet trahi ad factum, unde
mandans incidat in poenam; dum enim verisimile
non est, datum esse mandatum ad præsentandum
indignum, sed potius dignum, si illud aliter inter-
pretaremur, extenderetur actus ultra intentionem
agentis, quod non est dicendum, adeoque semotà
omni culpà mandantis, is non potest puniri ex de-
licto alterius patroni mandatarii. Lott. loc. cit. num.
32. juxta Rotam in Verzell. Capellan. 19. Jun. 1656.

*Questio 156. in specie: An, & qualiter pa-
tronus præsentare debeat proximiorè?*

Respondeo dum lex fundatoris in jure patro-
natùs passivi non vocat proximiorè, sed so-
lum mandat præsentari aliquem de sua parentela,
vel de certo genere; habens potestatem præsen-
tandi satisfacit præsentando unum de genere, quam-
vis remotiorè. C. Luc. de jure patro. d. 45. num. 3.
idipsum probabilitate non carere ait Castrop. de
benef. d. 4. p. 9. nu. 5. eò quòd, dum fundator dixit,
ut patronus provideat unum de consanguineis, vi-
deatur electionem reliquisse ejus voluntati, & ta-
cità dixisse, ut præsentet, quem maluerit. citat pro
hoc Rodriq. in sum. To. 1. c. 106. et si dicat contra-
rium; nempè quod in eo casu teneatur patronus
eligere proximiorè, esse sententiam communem;
eò quòd tunc intelligatur electio non voluntati,
sed iudicio & arbitrio patroni commissa, quod re-
gulatum esse debet, ac proinde eligendus, quem
fundator præsumitur magis diligere, qui est ei pro-
pinquior. pro hac communi sententia citat Garciam
p. 7. c. 15. num. 17. Gutt. can. 99. l. 15. c. 11. num. 38.
& conf. 26. num. 11.

2. Si verò lex fundatoris habet, ut in parentela
seu descendencia proximior præsentetur, is neces-
sariò præsentandus est. C. Luc. loc. cit. num. 6. sed
& proximior fundatoris, non verò proximior ul-
timi possessoris beneficii est eligendus; quia be-
neficium non successione hereditaria, & quasi ma-
joratus ad hæredes transfertur, sed ex collatione
Ordinarii, spectatà voluntate fundatoris, quæ sem-
per præsumitur esse de sibi propinquiore Castrop.
loc. cit. num. 6. citans Lamb. l. 2. p. 3. q. 5. d. 4. nu.
12. & 15. Garc. p. 7. c. 15. num. 20. Valsq. de restitu-
t. c. 8. §. 3. du. 2. num. 48.

3. Quòd si sint duo aequè propinqui, unus de-
scendens per lineam masculinam, alter per femini-
nam, stare penes patronum eligere, quem maluerit;
& non teneri illum præferre descendentem per li-
neam masculinam; eò quòd in beneficiis non tra-
ctetur de conservanda agnatione, tenet Garc. p. 7.
c. 15. num. 21. apud Castrop. loc. cit. num. 7. et si is
contrarium existimet verius; eò quòd consanguine-
us per lineam masculinam semper præsumatur
magis dilectus & affectus fundatori, utpote qui ejus
agnationem excellentiori vià conservat. Unde et-
iam docet idem Castrop. num. 8. & apud illum Ze-
vallos in com. contra communitatem q. 265. num. 13. Lo-
pez contra Garc. p. 7. c. 15. num. 22. quòd dum u-
xor & maritus ex bonis communibus fundantur,
capellaniam conferendam utriusque consanguine-
is, præferendus sit in gradu æquali consanguine-
us mariti, eò quòd maritus in fundatione vide-
atur præcipua portio; nisi fortè consanguinei u-
xoris prius nominati essent, eò quòd tunc ex scrip-
turæ nominatione prævia colligatur mens mariti
fuisse, ut consanguinei uxoris præferantur. Castrop.
loc. cit. num. 9. citans Felin. in c. dilata. de rescrip-
tum. 4. & seq. Gutt. conf. 26. num. 10. Gomel. to. 1.
var. c. 2. num. 2.

4. Porò computationem proximitatis facien-
dam esse potius secundum jus civile, quam Cano-
nicum, censet Castrop. num. 10. citans Garc. ubi ante
num. 25. nisi fortè fundator consanguineos intra
quartum gradum determinasset; quia tunc ratione
hujus determinationis canonicam computationem
videtur attendisse, in qua solum Consanguinitas
ad quartum gradum extenditur. Pari modo, quæ
hic